

S O K F É L E .

LVIII szám. Béts. November 20-dikán. 1832

W a l t e r S c o t t .

Ez a' mindenhol isméretes ángol *Költő* született Edinburgban 1771-ben Augustus 15-kén. Az anyja elmetehetségeire nézve igen jeles aszszony volt 's a' költés isteni ajándékát is birta, mint költeményei, melyek halála után nyomtatva megjelentek (1789) bizonyítják. Walter Scott testalkotása gyermekségétől fogva igen gyenge vala, ehhez járult még sántasága, 's gyakorta betegeskedése, a' honnan eleinte otthon Szülölnél neveltetett. Anya városának Gymnasiumába küldetvén kevés jeleit adta a' benne szűnnyadó elmetehetségeknek; úgy, hogy félszeg pedant tanítója, tompa elméje miatt többször panaszra fakadt. De már az Universtitásban rendkívül való tehetségeit figyelemre méltólag kitüntette. Éltének 21 évében a' Scotiai törvényszékeknél ügyvédnek neveztetett. Tisztét kedvelvén mindenkor szorosán, 's fáradhatatlan buzgósággal teljesíté. Tántorithatatlan igazság- és emberszeretet, 's különös ügyesség vala béllyege mostani hatáskörének. 1798-ban házasságra lépett Carpentor Kisaszszonnyal, kitől négy gyermekei lettek. 1799-ben jegyzőnek nevezetvén Scotia legfőbb törvényhatóságánál felmentetett terhes hivatalától, 's már ekkor, tetemes vagyona mellett, Abbotsford nevű szép falusi lakában, független a' Musáknak élhetett. Milly sikerrel lépett volt fel Walter Scott az irói pályára, milly kedvesen fogadta volt nem tsak Brittaniam, hanem egész Európa egymás után hamar megjelent műveit közönségesen udva van. Palyáját tsak német költemények (Bürger Lenore, 's Göthe, Götz von Berlichingen) fordítá-

Toldalék a' M. Kurirhoz. 58

sával kezdé. Regéi (első vala a' bájjal teljes 's közkedvességet nyert Waverley) rendkívül való költői tehetségeinek, sajtóságainak, 's széles tudományának legszebb tanúi. Dolgozásai szint olly nagy hírt mint pengő jutalmat nyertek. A' honorarium, melly fizetett néki, sok ezer font sterlingre, a' mi pénzünk szerint pedig milliom forintra ment, 's még a' kiadóknak is nagy nyereség maradt. Ugy szólván dühöngve fordítottatott ivenként minden munkája Németországban nagyobb, 's kisebb pontossággal, sokszor roszzs, eldarabolt, 's megrongált kiadásokban adatott át az olvasó közönségnek. Kapkodott utánna az egész világ, ditsérte, magasztalta mindenki 's mégis tsak kevés Nemestől értetett 's méltatott egészen.

1820-ban Baronet méltóságra emeltetett, 's 1821 Edinburgban Elölülője lett a' k. tudóstársaságnak. Külseje épen nem vala tetsző; ifjúságának első évei ölta kevés szavú volt, magába vonva, egy vulkánhoz hasonlított, mellynek külseje tsendes 's életnélkül való annyira, hogy éppen nem sejdített, hogy üregeiben meg nem szünetkező erők dulkanak, 's lángok lobognak. Utolsó utazása, mellyet Frantzia, Olasz, 's Németországokban tett, sokszor említettett a' hirlapokban valamint halála is. Emléke bizonyosan hamarább felálland, mint korán megditsöült Kisfaludynké! Képzőerőnk tsak nem mindenkor úgy rajzolja nagy férfiak 's kedvelt írók képeit előttünk, hogy hírekhez, 's characterekhez, nem pedig önmagokhoz hasonlók; és álmélkodásunk nagy, ha személyesen megismérkedünk vélek, 's látjuk tsalódásunkat. Külsejét tekintve semmi jele sem látszott rajta nagy lelkének. Testalkatja igen magas vala, a' kor gyengeségei, betegeskedése, sánta lába annyira elnyomták utolsó éveiben, hogy egy a' terhe alatt leroskadó személynek nézte mindenki. Alig fog-

hatta meg az ember, hogy benne azon szellem lakjék, melly a' föld mérhetetlen távolyira elhatott a' legjelesb munkákban, melly annyi költöt 's irót uj munkákra lelkesített. Walter Scott maga volt azon sok jeles Scotiai polgár, 's emlék közt, mellyet olly mesterisen festett, a' legnagyobb, mert önmaga omladék lett. Hasonlitott egy óriási éjszaki hófedte hegyhez, mellyben heclaként szörnyü tüz ég. —

Megjegyzésre méltó tulajdonságai a' Négereknek.

Rendkívül sokat eszik a' Néger egyszerre, ha előre látja, hogy majd sokáig kell neki koplalni. Ilyen esetben, ha p. o. egynehány napig tartó útat kell neki tenni, megeszik egyszerre 6—8 font húst és kenyeret, 3—4 itte erős italt reá, 's azzal útra indul. Az útra egyéb enuivalót nem visz, mint egy font gummit, egy pár marok perkelt kölest, egynehány lat kotsonyát, mellyet ürü húsból és gummiból főzött, 's ezzel útra indul. Ezen eledeléből naponként 6—8 latot eszik meg, és 5—6 mértföldnyi útat tesz, még pedig a' legnagyobb 's úgy szóllván kiállhatatlan hévségben. Ha megtörténik a' Négereken, hogy hosszú útjokban az eleségből egészen kifogynak, akkor hasokat bőr tűszövel öszveszorítják, 's így az éhséget könnyen kiállhatják, és ha naponként egy két lat fatsipát (gummit) vesznek éhségek és szomjúságok tsillapítására, az elég, 's a' mellett elevenségek 's vidámságok még szembetűnőbb, mint ha tele eszik magokat, éppen úgy mint a' tzigányoknál. Ezek is akkor legelmésebbek, mikor ehések.

A p h o r i s m á k.

Ezernyi évek teltek el, 's mi emberek, minden el folyt vérözön 's fel firkált téntra mellett is, tsak egy haj szállal sem levénk sem jobbakká sem okosabbakká! Elég bizonyosság arra: hogy legalább ezen két folyótest-től boldogíttatásunkat nem várhatjuk. Tsak egyedül a' tudományos oktatás szelid melege az, melly szívünket 's lelkünket megérlelheti!

A' nép mint az aszszony, minekelötte viszontszeretettel boldogítana, elébb szeretettni akar!

A' háládatosság és a' búza tsak jó földben teremnek meg. —

Minden mesét 's politikos kérdéseket utóljára is a' kard fejt meg, 's minden tsonót ketté vág, és az idő minden meg foghatatlant megfoghatóvá varázsol.

Az állatok rettenek öldöklőiktől, 's futnak előlök, de az ember Istenségre méltatja azokat!

Azt, a' mihez e' világon mosolyogva juthatnánk, sokszor vérünkkel 's könnyeinkkel fizetjük meg!

A' nagy és kis gyermekek egész élteket rontás 's pusztítgatással töltik el, míg a' férfiak az emberi lélek felséges miveivel foglalatoskodnak. A' gyermek gyakran egy pillantat alatt szét zúzza azt, a' mit az atyák böltsessége századokon ált építgete.

Mi az oka annak, hogy a' majmot 's pudlikutyát tsak egyszer lehet azon az egy úton rászedni? Mert öök nem fantázták!

A' tűz tsak hamut hoz elő, 's már Homér azt mondja; hogy a' magzatok attyokhoz ritkán hasonlítanak!

Az emberi szeretet igen különbözö! A' nagyra vágyó szereti az embert, mint a' pudlikutyát, azért, hogy mesterségével mulatassa, — az önnhasznát va-

dászó, mint a' tehenet, azért mert jó tejet ad, — a' nemes szereti mint testvéreit, 's az *Isten* mint gyermekeit! —.

Az Urañkodóknak, az ő Alattvalói boldogságán aggódó féltékenységek a' legszebb féltékenység volna a' világon!

Egy az Aszszonyi szív legszebb vonásai közt az aszszonyoknak az a' hiúsága, melly szerént nagy férfiaktól óhajtnak szerettetni 's betsültetni!

A' szeretet szoptató dajkája rendszerént az önn-szeretet!

A' mit a' nagyok gyengéjek miatt, gyakran játszva 's mosolygva ejtenek le kezekből: azt a' népnek többnyire könnyel, izzadsággal 's vérrel fedve kell ismét felemelniük.

A' hízelkedés megrontja az aszszonyok szivét, mint az édesség a' gyermek gyomrát.

A' ki valakinek nagyságát felfogott tette szerentséi kimeneteléből akarja megítélni, először is vetékedője tulajdonságaival kell neki tökéletesen meg esmerkedni. A' bénát a' sántikáló könnyen elhagyja, 's a' vakot a' fél szemű könnyen elmellőzi. Ha a' mérő egyik serpenyőjében semmi sints, egy könting is könnyen le húzza a' másikát. Talált volna tsak némely új Szylla egy Máriusra, 's némely új Pompéjus egy Caesárra, nehezen ugrott volna olly nagyot!

Száz ember, ha akar, sokkal hatalmasabb, mint százezer, ha kéntelen!

Az elkomorult anyaló okoskodása.

(M e s e.)

Hoo! kiáltá a' dértsipte bajuszú kotsis, 's az erős húzásba bele únt lovak örömet engedtek a' száraz

torkon ki vadúlt parantsnak. Nyomvesztő sebességgel szökött el egy szilaj de ditső terhével büszke mén megették, nyerítve rúgván hátra a' szél legombolygatta port maga után. „O! be szép, be felséges“ — kiáltá a' lovak fiatalja, „mesterség fonta serényyén mint függnek az ezüstel vegyült selyem rojtozatok, 's tömött szügyén, melyet durva hám soha sem tört meg, a' keresztbe vágó lágy szíjjat milly tsalóka tsillag kapsolja át; fénylő zabláján kiméllve függ a' hímezett kantár 's midőn nekünk a' ro'sdás lántz durva vasa vért haboztat feltört szánkából, ő kénytelve néz akkor le lesimuló Urára! 's mi tilt el bennünket, hogy sorsunkal szembe szálva e' durva hámot, mellyet most durvább tsiszárunk tsapást nem kéméllő keze vad szitkok közt hány tikkadt tagjainkra, magunkról le rázzuk, szabad nemünk a' négylábú állatok közt azt mondják leg nemesebb, 's fajunkat, ha szinte már külföldivel vegyült is, Á'sia kedvező ege tenyészteté; izmos ereinkben egészséges vér foly, 's úgy hiszem természetünk miatt a' leg élesebb lovász szemek előtt sem pirúlhatunk!“ — Mit irigylitek a' szegény paripa sorsát, mellynek sarkantyú korholta oldalát fényes szíjj övedzi bár, de hátát rokkasztó nyereg nyomja le! úgy mond az el komorúlt anyaló. Fiaim! a' ki tsak azon békételenkedik, hogy az önnkénynek melyik neme az, mellyel annak vele hánnia kellene, legfeljebb is tsak egy pallérozott szólga.

Berlin statistikája.

Egy Berlini levél így tudósít: Berlinnek 1813-ban 133000 lakosa volt, most pedig 1832-ben már 275000 van, kik közt sok a' szegény. Minden rang, rend, tömve van, de kiváltképpen a' tudósoké. Midőn nem rég egy

ifjú tudós a' ministeriumtól segédet vagy hivatalt kérne, azt a' feleletet nyerte, hogy ha most egyszerre megürülne minden hivatal az egész birodalomban, mindenikre találkoznék 5 alkalmas férjfiú.

A z E g e r e k.

Pörtzniali úrfi ősi egér familiából származván tapasztalás végett külföldre utazott. Onnan vissza térvén egykor a' társaságot az élés kamarában mulattatta tapasztalásaival. „Héj! mondá Tschországbán találtam én a' padlásokon különös állatokra. Azok épen úgy beszélnek, mint az egerek, — hanem — repülnek!“

„Jaj! hallgass ötsém!“ szólla az öreg Börrágódi, „ezeket a' szárnyas egereket nálunk is láthattad volna, a' mint veszem észre, te is tsak úgy utaztál, mint némelly Magyarok, kik azt, a' mit szép honjokban ingyen láthatnának, külföldön drága pénzen nézik.“

A' v a t s o r a.

(Catullus Fabullushoz.)

Nálam jó vatsorád lejénd, Fabullom,
Egykét napra, ha megsegít az Ísten,
Ha gazdag vatsorát hozol magaddal,
És fog jönni veled fejér leányka,
Jó bor, tréfa, egész sereg katzajjal.
Ezt, mondom, ha hozol Fabull Barátom,
Leszsz itt jó vatsorád; mivel Catullod'
Erszényjét merevül beszötte a' pók.

Ellenben veszel itt tsupán szerelmet,
'S édesebb, gyönyörűbb ha még van ennél:
Mert Lyánykám kenetét adom tenéked,

Ezt adták neki Vénusok 's Cupidók;
 Mellyet hogyha szagolsz, az égre így nyögsz:
 Hogy téged merevül teremtsen orrnak!

Hány a' Grátzia?

(Ausoniusé.)

Tsak három vólt a' Grátzia:
 De mígtsak élt Rozália,
 Négy vólt mindég a' Grátzia;
 Most hogy meghólt Rozália,
 Három megínt a' Grátzia.

Kérdés, Magyar országon.

1. Hány esztendős a' leg vénebb áts?
  2. Kinek van leg nagyobb háza?
  3. Mi székbe vólna leg derekabb bele ülni?
  4. Mi késsel lehetne leg több kenyeret aprítani a'
tájbe?
  5. Mitsoda ajjokban terem a' leg jobb hegyi bor?
  6. Mitsoda torban nem el mulhatatlan, halálról gon-
dolkodni?
  7. Kinek van leg derekabb lova?
  8. Melyik városnak fele tsupa nád?
  9. Mitsoda szót nem fujhat el a' szél?
-

Rejtett szó.

Gabonádból mindenik részt
 Rostával ki vetteted;
 Az egész levét leg úribb
 Asztalodra téteted.

Megfejtés: a' LVII Szám. Sátor.